

ÖSSZEFOGLALÓ

az A) szekció munkájáról FSZOE szakmai napok 2015. október 27., november 6.

Bevezető

Az FSZOE vezetőségétől felkérést kaptunk (Dobos Gergely, dr. Benedek Andrásné, dr. Henczi Lajos, Schindler Rózsa, Szepessy Hajnalka és Udvari Zoltán személyében), hogy az október 27-iki és november 6-iki szakmai napok délelőtti programját követően – mintegy 120 percben – műhelymunka keretében, az „A” képzési körben tekintsük át a képzési programok (**KP**) minőségének fejlesztését, megfelelőségének javítását szolgáló szakmai javaslatokat, megoldásokat, értelmezéseket, intézkedéseket, s ahol szükségét látjuk, tegyünk javaslatot a jogszabályváltozásokra.

A műhelymunka munkaanyagát összefoglalónkhoz mellékeljük.

Megfontolásra ajánlott szakmai szempontok

1. JOGI NORMÁK vs. SZAKÉRTŐI SZAKMAI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

A felnőttképzésben (a felnőttképzéssel foglalkozó intézmények munkájában), valamint a szakértői praxisban egy professzionalizációs folyamat megy végbe, amely megmutatkozik – többek között – a szaktudományi eredmények (a gyakorlat és a szakmai műveltség erősödő kötelékének) megjelenésében, a szakértők egyre növekvő hozzáértésében és szerepvállalásában. A minőségi javulását megalapozó elemek arra utalnak, hogy a jogszabályalkotó „a mindent megmondó és előíró filozófia” helyett bátran támaszkodhat(na) a szakértők jogszabályi elvárásokat és piaci igényeket is kezelni képes tudására/gyakorlatára, azaz a szakértők egyre gyarapodó azon tudására, hogy a képzési cél és célcsoport ismeretében képesek elősegíteni koherens képzési programok minősítését, s megvalósításuk ellenőrzését.

A műhelymunkán résztvevők jelentős része – bár igényli a szakmai megoldások egységesítését – de nem pártolja a jogi normák szaporítását, mondván, hogy a jogszabály jogszabályt szül, helyette valószínűleg eredményesebben lehetne operálni szakmai szakértői fórumok szakmai ajánlásaival.

2. KÉPZÉSI FORMA ELŐÍRÁSA

Az Fktv. 12. § (1) szerint a képzési programnak tartalmaznia kell – OKJ szerinti képzés esetén – a képzés egyéni felkészítés, csoportos képzés, távoktatás szerinti formájának megjelölését (TK, T).

A szakmai fórum egyik központi kérdése volt, hogy a KP-ban megjelölt képzési forma (TK, T) a teljes képzési útra vagy csak annak domináns (többségi) részére vonatkozik? **Javasolt opciók:**

- **első opció:** a távoktatás mintájára a TK jellel ellátott képzések esetében is alkalmazni lehessen az ún. – a fórum által adott elnevezés szerint – az 51/49-es szabályt, azaz a résztvevő a TK jellel ellátott képzések esetében a képzési idő több, mint felében (legalább 51%-ban) kontaktórás képzésen/hagyományos tanórákon vegyenek részt, a képzési idő kevesebb, mint fele (legfeljebb 49%-a) pedig megvalósítható vegyes képzési módszerekkel (irányított egyéni felkészítés, konzultáció stb.). A szakértők azzal érveltek, hogy a felnőtt

személyisége (önmagáról kialakított felfogása) a függő személyiségről fokozatosan áttevődik az önirányított személyiségre, ami egyre inkább szükségessé teszi az egyéni, önálló/individuális – kombinált – tanulási módszerek alkalmazását valamennyi OKJ szerinti szakképesítés esetében. A képzőintézményeknek a legkülönbözőbb módon (változatos és sokszínű képzési módszerekkel) kell segíteni a felnőttek tanulását, ezért a szabályozásnak is egyre inkább hangsúlyt kell váltani, és a felnőttképzést – tágran értelmezve – tanulásközpontúan, a felnőttek szemszögéből kell szabályoznia!

- **második opció:** az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet 1. mellékletének „A képzés munkarendje” elnevezésű 7. sz. oszlopából – az iskolarendszeren kívüli szakképzés esetén – kerüljenek ki a képzési formákra (=munkarend) vonatkozó jelölések (TK, T). A képzés egyéni felkészítés, csoportos képzés, távoktatás szerinti formájának megjelölését (TK, T) a KP készítője határozza meg, figyelembe véve a módszertudatosság (a módszerek sokszínű alkalmazásának) elvét, azaz egy KP-on belül mindhárom képzési forma és több képzési módszer is alkalmazható lehessen az intézmény programalkotó munkájától és a résztvevők szoció- és biográfiai jellemzőitől függően.

3. A KERETTANTERV TARTALMI KÖVETELMÉNYEINEK FIGYELEMBE VÉTELE

Az Fktv. 12. § (2) szerint a képzési program – OKJ szerinti képzések esetén – a szakképzésről szóló törvény szerinti szakmai és vizsgakövetelmények és az iskolai rendszerben oktatható szakképesítések esetében a **vonatkozó kerettantern tartalmi követelményei alapján kidolgozott** képzési program lehet.

A szakmai fórumon sokan tették fel azt a kérdést, hogy mit jelent „a vonatkozó kerettantern tartalmi követelményei alapján” normaelem. A válaszok alapján két elgondolás körvonalazódott:

- **első:** a kerettanternben az óraszámok alapján kialakított arányokat a KP program is viselje. (Ha tehát egy *n. modul* a kerettanternben az órászáma alapján 25%-os arányt képvisel (25%-os súllyal bír), akkor a KP *n. modulja* is 25%-os időtartamú legyen!)
- **második:** a modulzáró vizsgák tartalma feleljen meg a kerettanternben – a vonatkozó modulnál – bemutatott tantárgyaknak/témaköröknek.

4. A KÉPZÉSI PROGRAM EGYSÉGES SZERKEZET

Az Fktv. 12. § (1)-(2) bekezdései előírják a képzési programokkal kapcsolatos elvárásokat. A KP-ok megfelelő minőségét és egységes tartalmát nagymértékben szolgálná, ha a hatóság a jelenleginél hathatósabb támogatást nyújtana azok elkészítéséhez. Ezt két formában tehetné meg:

- **első:** szakértők bevonásával ÚTMUTATÓT készítene és publikálna, amely az Fktv. 12. § (1) bekezdésének logikáját követve segítené a KP-ok készítését végző intézmények, illetve a KP-ok minősítését és ellenőrzését ellátó szakértők munkáját;
- **második:** kerülve a KP készítésének jelenlegi gyakorlatával együtt járó hatalmas mennyiségű papírmunkát is, a hatóság – intelligens – elektronikus felületén kellene elkészíteni a KP-ot, amely során a szoftverbe beépített „sugók” támogatnák a megfelelő tartalmi elemek kialakítását.

Mindkét megoldás alkalmassá tehető annak jelzésére is, hogy melyik tartalmi elem változása/változtatása esetén kell a felnőttképzést folytató intézménynek az engedélyében szereplő

KP-ját módosítani, illetve újat készíteni. [Lásd a 393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet 15. § (1) bekezdését!]

5. HIÁNYZÓ MEGHATÁROZÁSOK

A szakértők szívesen látnák, ha korrekt szakmai megfogalmazásokat kapnának – többek között – az alábbi fogalmakra:

- csoportos képzés/tanfolyami képzés/képzés munkarendje (TK)
- egyéni felkészítés
- modul
- képzési forma/munkaforma
- módszer/vegyes képzési módszer

6. EGYEBEK

Felmerült számos, a KP minőségét közvetlenül nem érintő, de a felnőttképzési tevékenység színvonalát befolyásoló témakör/indítvány is, például:

- több szakképesítés SzVK-ja igényelne korszerűsítést;
- a gyakorlati képzésre vonatkozó előírások elavultak, s nem hatékonyak. A vonatkozó szakmai és vizsgakövetelményeknek biztosítani kellene azt a lehetőséget (a duális szakképzés mintájára), hogy a felnőttképző intézménynek legyen módja – dokumentált módon – a képzés gyakorlati részét a gazdálkodó szervezeteknél megszervezni (akár a résztvevő saját munkahelyén).